

2. Leerplicht in corona-tijd, Verzuim en vrijstellingen
3. Aanpak voortijdig schoolverlaten
4. VSV-Convenanten + Leerlingen-vervoer

Begrippen

Leerplicht en kwalificatieplicht

In Nederland zijn kinderen vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin zij zestien jaar worden, op grond van de leerplichtwet, verplicht om naar school te gaan. Na de leerplicht volgt de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht duurt tot de dag dat de jongere een startkwalificatie haalt. Of tot de dag dat de jongere 18 jaar wordt.

Voortijdig schoolverlater (VSV'er)

Een voortijdig schoolverlater is een jongere tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.

Startkwalificatie

Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie

Doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/ of arbeidsmarktpositie te bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar.

De RMC-functie omvat drie taken (vastgelegd in wetgeving)

- Een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen 18 en 23 jaar, die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie behaald hebben.
- Benaderen en zorgdragen voor begeleiding van jongeren die zijn uitgevallen, gericht op terugleiden naar school, naar werk of een combinatie daarvan.
- Organiseren van samenwerking tussen alle belangrijke partijen die te maken hebben met deze jongeren en het onderhouden van dit netwerk.

Omdat leren werkt!

Hierbij presenteren wij het jaarverslag 2019 - 2020 van het Regionaal Bureau Leerlingzaken Zeeuws-Vlaanderen (RBL). Met deze krant informeren wij u over de ontwikkeling van de leerling-aantallen in Zeeuws-Vlaanderen. Ook vindt u gegevens over de vormen van onderwijs die onze leer- en kwalificatieplichtigen het afgelopen jaar volgden. Welke werkzaamheden hebben de RBL-consulenten en -medewerkers uitgevoerd en wat zijn de speerpunten voor het schooljaar 2020-2021?

De taken van het RBL

Het RBL werkt in opdracht van de drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten en voert de volgende wettelijke taken uit:

- uitvoering leerplichtwet 1969;
- uitvoering van de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie;
- afhandeling aanvragen Leerlingenvervoer.

Onze RBL-consulenten bewaken het recht op onderwijs voor elke leerling in Zeeuws-Vlaanderen. We werken daarbij veel samen met de scholen in de regio, het samenwerkingsverband passend onderwijs (SWV) en hulpverleningsinstanties. Doel is dat leer- en kwalificatieplichtigen die uitvallen op school zo kort mogelijk thuis zitten en een passend onderwijsaanbod krijgen doen. In de doelgroep 18-23 jaar proberen wij jongeren te helpen en te motiveren

een startkwalificatie te halen. Soms lukt dit niet. Dan kijken we of we een maatwerktraject kunnen bieden richting werk of een hulpverlenings-traject voor de jongere.

Het afgelopen jaar is wel een heel ander jaar dan andere jaren. Voor iedereen, maar vooral ook voor het onderwijs en de jongeren. In maart 2020 moesten de scholen sluiten vanwege de lockdown, een situatie die niemand van ons ooit had meegeemaakt. Niemand was er dan ook op voorbereid. De scholen moesten in korte tijd overgaan op het geven van afstandsonderwijs via digitale mogelijkheden.

Door de sluiting van de scholen was de taak van de RBL-consulent/leerplichtambtenaar niet meer het onderzoeken van ongeoorloofd verzuim, maar het leggen van contact met kinderen/jongeren waar zorgen over waren. Ook gaven we antwoord op vragen van ouders en scholen over de nieuwe situatie.

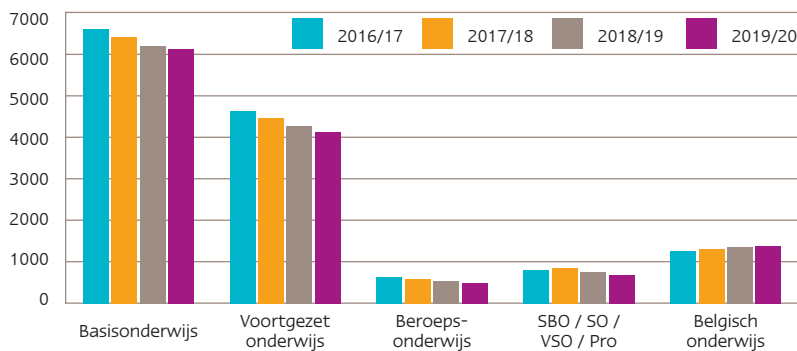
In deze bijzondere periode van corona stond het contact met de ouders en/of jongere centraal. De functie van leerplichtambtenaar gericht op de bescherming van het recht op onderwijs staat voorop. Juist door in contact te treden, bijvoorbeeld door het afleggen van deurbezoeken, konden leerplichtambtenaren tijdens de coronacrisis scholen, "verdwenen"

jongeren en hun ouders ondersteunen. Gelukkig is iedereen in beeld gekomen en gebleven. We hebben gemerkt dat contact leggen met kinderen/jongeren en ouders ontzettend belangrijk is. Kinderen en jongeren die in een kwetsbare positie zitten, zijn in deze tijd nog kwetsbaarder. In beeld blijven, een lijntje houden met de buitenwereld is van enorm belang. De jongeren die al langer niet meer naar school gaan of werken konden we minder goed bereiken. Vandaar het belang van het zo snel mogelijk contact leggen.

We zullen ons erop moeten voorbereiden dat sommige zaken waarschijnlijk blijvend anders zijn. Hoe precies weten we nog niet, maar dat school een enorm belangrijke plek is waar veel meer gebeurt dan alleen maar les krijgen, werd afgelopen schooljaar wel duidelijk. Het RBL probeert, wanneer dat niet vanzelf gaat, de verbinder te zijn tussen school, kinderen/jongeren en hun ouders. Zo stimuleren we dat ieder kind/iedere jongere zo optimaal mogelijk gebruik maakt van zijn/haar recht op onderwijs. En dat zal het voornaamste speerpunt zijn voor het komende jaar waarin nog niet duidelijk is hoe dat zal verlopen.

Grafiek 1 (peildatum 1 juni 2020)

Aantal leer- en kwalificatieplichtigen per onderwijssoort

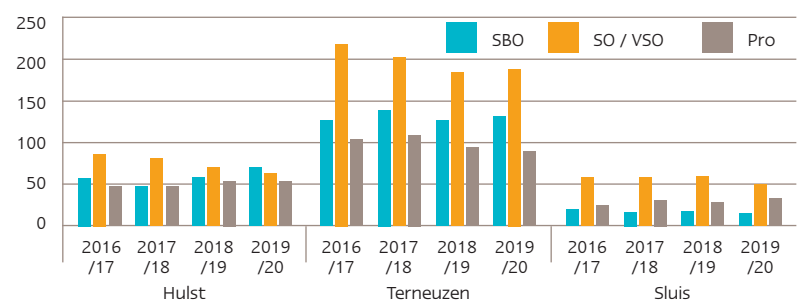

Tabel 1 (peildatum 1 juni 2020)

Aantal leer en kwalificatieplichtigen ZVL						
Onderwijssoort	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	Toe-afname	%
Basisonderwijs	6.528	6.392	6.221	6189	-32	-0,5
Voortgezet Onderwijs	4.680	4.565	4.435	4271	-164	-3,7
Beroepsonderwijs	583	567	536	512	-24	-4,5
SBO/SO/VSO/PRO	701	706	675	681	6	0,9
Belgisch onderwijs	1.276	1.288	1.317	1375	58	4,2
Totaal	13768	13518	13184	13028	-156	-1,2

Grafiek 2 (Peildatum 1 juni 2020)

Aantal inschrijvingen per gemeente in speciaal basisonderwijs (SBO), speciaal onderwijs/ voortgezet speciaal onderwijs (SO/VSO) en praktijkonderwijs (PRO)

Tabel 2 (peildatum 1 juni 2020)

Gemeente	Leer- en kwalificatie plichtigen				% niet regulier onderwijs				% Belgie			
	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Hulst	3.587	3.512	3.443	3441	5,2	5	5,4	5,5	10,3	11,1	11,2	11,6
Terneuzen	7.456	7.322	7.180	7045	5,7	5,9	5,5	5,7	6,9	6,9	7,4	7,8
Sluis	2.836	2.775	2.698	2675	3,3	3,4	3,5	3,4	13,0	14,2	14,9	15,9
Totaal	13.879	13.609	13.321	13.161	5,0	5,2	5,1	5,2	9,0	9,5	9,9	10,4

Toelichting bij tabellen 1, 2 en grafieken 1,2

Het aantal leerlingen in Zeeuws-Vlaanderen is opnieuw gedaald in het afgelopen jaar. In vrijwel alle Nederlandse onderwijssectoren neemt het aantal jongeren af.

Het aantal jongeren dat in België naar school gaat neemt opnieuw toe, afgelopen jaar met 4,2 %. Van de 13.321 kinderen in de leeftijd van 5 tot en met 17 jaar zijn er 13.184 leer- of kwalificatieplichtig en volgen onderwijs.

De overige kinderen hebben een vrijstelling van de leerplicht om andere redenen dan het volgen van onderwijs in het buitenland (33 waarvan er 3 alsnog naar school gaan), of zijn net in mei 5 jaar geworden en hebben nog geen

schoolinschrijving (13). Wat overblijft, had op de peildatum geen schoolinschrijving en zijn daardoor 'absoluut verzuimer' (49). Deze groep is bij het RBL in onderzoek.

Tenslotte is er een groep jongeren (45) die voor hun 18e jaar al een startkwalificatie hebben gehaald. Zij behoren daardoor niet meer tot de doelgroep. Ze hebben een tussenjaar of zijn doorgestroomd naar het HBO. Alle leer- en kwalificatieplichtige jongeren zijn dus in beeld bij het RBL.

Leerplicht in corona-tijd

Het jaar 2020, en daarmee het schooljaar 2019-2020, zal voor altijd de boeken in gaan als een historisch jaar. Het jaar van de coronacrisis, de sluiting van de scholen en het afstandsonderwijs. Voor de leerplichtambtenaren van het RBL Zeeuws-Vlaanderen begon het schooljaar sowieso een beetje onrustig; er waren meer verzuim-aanmeldingen dan normaal en de werkdruk lag hoog. Wie weet waren het grillige voorbodes voor wat er komen zou. Samen met de RBL consulenten Saskia Hamelink en Fahreta Demirovic blikken we terug op het schooljaar 2019-2020, de aanloop naar coronacrisis, en de veranderde rol van de consulenten voor het komende jaar.

Terugkijkend naar het begin van het schooljaar was het opvallend druk voor de VO en SO scholen. Vanuit de VO scholen kwamen er in het begin van het jaar al anderhalf keer zoveel verzuimmeldingen binnen dan in voorgaande schooljaren. Het is lastig om precies te zeggen wat de aanleiding was voor de extra meldingen, maar dat het moeilijk bij te benen was, werd wel duidelijk. Door enkele verschuivingen binnen het team nam de druk nog verder toe en er werd dan besloten om hulp in te schakelen. Onze nieuwe collega zou eigenlijk op 16 maart 2020 starten, maar toen sloten de scholen hun deuren. Op het MBO begon het jaar niet anders dan normaal; er waren goede afspraken gemaakt en er waren geen vreemde veranderingen te

merken. De coronacrisis kwam dan ook als een echte verrassing.

Het besluit van het kabinet om de scholen te sluiten op 17 maart 2020 sloeg in als een bom. Dit was na de oorlog nog niet voorgekomen. De scholen kregen een paar dagen de tijd om het afstandsonderwijs in te vullen en online lesgeven op te starten. In een relatief korte tijd lukte het de scholen om een redelijk goed programma neer te zetten. Beide consulenten geven dan ook een dikke pluim aan de scholen en vinden dat er snel geschakeld werd. Door de sluiting van de scholen veranderde de rol van de consulenten enigszins.

Allereerst begon de zoektocht naar: wat is in deze situatie verzuim en wat is (on)geoorloofd verzuim? Dit bleek een hele opgave te zijn. De consulenten konden de leerlingen en hun ouders niet aanspreken op het feit dat ze niet fysiek aanwezig waren op school. De scholen waren niet open en hoe controleer je of iemand (on)geoorloofd online afwezig is? De handhaving werd dus bemoeilijkt. Fahreta en Saskia maakten zich vooral zorgen om de kwetsbare gezinnen en jongeren. Diegenen die al moeite hadden op school, die al weinig aansluiting hadden en moeilijk konden mee komen, verdwenen steeds meer op de achtergrond, kwamen online niet opdagen of vermeden contact. Gelukkig waren er in de regio Zeeuws-Vlaanderen geen schrijnende gevallen bekend van vermiste of zoekgeraakte

kinderen en jongeren, zoals je dat kon lezen in het landelijk nieuws. De scholen, de leerplichtambtenaren en samenwerkingspartners als Jeugdgezondheidszorg (GGD), aan-z, Hulst voor Elkaar en Porthos hebben alles op alles gezet om kwetsbare leerlingen in beeld te houden en waar nodig terug naar school te begeleiden. In de meeste gevallen lukte dat ook goed, helaas bleven er op het MBO alsnog wat studenten weg.

Toen de scholen weer open gingen, diende het tweede probleem zich aan; de angst voor corona. Sommige leerlingen wilden niet terug naar school komen of ouders hielden de kinderen thuis vanwege de angst dat er een corona besmetting mee naar huis genomen zou worden. Fahreta ziet ook dit probleem nu steeds vaker. Laatst vroeg een moeder nog aan haar, "Dus ik mag dan wel dood gaan omdat jij vindt dat mijn kind naar school moet?".

Ook Saskia beaamt dat het lastig is om die angsten te weerleggen als er iemand thuis zit uit de risicogroep. Zo hoorde zij een vader zeggen, "Als ik moet kiezen voor de gezondheid van mijn moeder of de leerplicht van mijn kind, dan kies ik toch voor mijn moeder." Is dit dan een geval van ongeoorloofd verzuim? De leerplichtambtenaren staan voor een lastige keuze, zij kunnen de leerplichtwet niet zo gemakkelijk inzetten om de kinderen weer naar school te krijgen. Saskia probeert nu meer dan ooit het gesprek aan te gaan met de ouders en ze vooral te wijzen op het recht op onderwijs van het kind.

Ook voor Fahreta gaan de verzuimgesprekken net weer even anders; ze vraagt nu door naar de thuissituatie van de jongeren, naar de eventuele angst voor corona en het gezins-systeem. Hierdoor komt ze toch op een andere manier met jongeren in

gesprek, wat ook wel als een positieve ontwikkeling gezien kan worden. Er komt nu meer boven tafel in een verzuimgesprek dan voorheen, hierdoor kunnen jongeren beter geholpen worden.

Er zijn dus wel wat kleine lichtpuntjes aan de gevolgen van de coronacrisis. Behalve dat de gesprekken nu diepgaander worden, zag Saskia ook enkele leerlingen opbloeien en met sprongen vooruit gaan dankzij de online lessen. Alhoewel een handvol leerlingen baat hadden bij het afstandsonderwijs, voor de meeste jongeren was het een opluchting toen de scholen weer open gingen. Zelfs de studenten die voor de crisis eigenlijk niet meer zo gemotiveerd waren, kwamen nu graag naar school. Hoe lang die nieuwe motivatie nog stand zal houden, moet nog blijken in het komende schooljaar. Het einde van de coronacrisis is nog niet in zicht.

Soorten verzuim en begeleidingsprocessen

De school is verantwoordelijk voor het melden van schoolverzuim. Het is erg belangrijk dat school het verzuim goed registreert. Er zijn verschillende soorten verzuim.

Absoluut verzuim

Er is sprake van absoluut verzuim, wanneer een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling niet ingeschreven staat op een school en geen onderwijs volgt. Dit geldt niet als er sprake is van een verleende vrijstelling.

Relatief verzuim

Bij leerlingen die op school staan ingeschreven, maar de school niet geregeld bezoeken, is er sprake van relatief verzuim. Relatief verzuim is weer onder te verdelen in luxeverzuim en overig verzuim.

Luxeverzuim

Van luxe verzuim is sprake wanneer ouders hun kinderen buiten de vastgestelde schoolvakanties mee op vakantie nemen of weghouden van school, zonder dat daar vrijstelling voor is verleend.

Overig verzuim

Van overig verzuim is sprake bij spijbelen en/of regelmatig te laat komen. Ook ziekte kan een signaal zijn. Signaalverzuim kan een uiting zijn van achterliggende problematiek, zoals problemen in de thuissituatie, pestproblemen, middelengebruik of psychische problemen.

16 uur per 4 weken

De wettelijke grens voor het melden van verzuim is 16 uur per 4 weken. De wet verplicht scholen dit te melden.

Preventieve begeleiding

Scholen melden ook jongeren bij het RBL die dreigen uit te vallen vanwege motivatieproblemen. Bijvoorbeeld jongeren die voor een tweede keer zijn blijven zitten en nog steeds slechte resultaten halen. Door op tijd in te stappen en een begeleidingstraject op te starten, willen wij voorkomen dat deze jongeren voortijdig schoolverlater worden. Maar ook 18+ leerlingen of VSV'ers die opnieuw op school zijn begonnen, kunnen preventief gevolgd worden.

Afdoening van verzuim

Het RBL heeft een rechtstreekse verbinding met DUO verzuimloket. Dit is het landelijke verzuimregister waarin alle scholen hun verzuim kunnen melden. Wij ontvangen een direct overzicht van verzuim van leerlingen in onze regio. Na een verzuimmelding neemt het RBL contact op met de school die meldt. Daarna bepaalt de consulent aan de hand van de inhoud van de melding welke interventie hij of zij inzet. De consulent benadert dan de jongere en/of ouders en de school.

We bespreken hier de verschillende interventies zoals we deze in het schooljaar 2019 – 2020 hebben ingezet. Voor de afhandeling van het absoluut verzuim verwijzen wij u naar het artikel 'Vrijstelling van de leerplicht 2019 – 2020 en thuiszitters'

Waarschuwing

In het schooljaar 2019 – 2020 heeft het RBL 249 waarschuwingen uitgedeeld ten opzichte van 241 waarschuwingen in 2018-2019. Dit is een geringe stijging lijkt het, maar het grootste deel van de waarschuwingen is gegeven voor de uitbraak van corona waarna de scholen sloten. Tijdens de coronaperiode zijn er minder waarschuwingen afgegeven, omdat er geen sprake was van ongeoorloofd verzuim. Zonder de coronapandemie zou het aantal waarschuwingen waarschijnlijk dus veel hoger zijn geweest.

Tabel 3 (periode 2019 – 2020)

Gemeente	Afdoening verzuimprocessen leer- en kwalificatieplichtigen					
	Halt	PV	Waar-schuwing	Begelei-ding	Overig	Totaal
Hulst	9	4	55	25	72	146
Terneuzen	17	8	116	41	146	300
Sluis	2	1	78	3	36	118
Totaal	28	13	249	68	254	564

HALT

Afgelopen schooljaar werden 28 leerlingen doorgestuurd naar HALT. Dat is een daling van 10 die geheel te wijten is aan de sluiting van de scholen ten gevolge van corona en het overgaan op afstandsonderwijs. Hierdoor kon er geen sprake zijn van ongeoorloofd verzuim en werd de maatregel Halt niet meer ingezet.

Proces Verbaal (PV)

Afgelopen schooljaar hebben wij 13 keer proces-verbaal opgemaakt, een daling van 11. Ook hier is de daling toe te schrijven aan corona. Net als bij de andere afdoeningen werd het Proces Verbaal niet ingezet omdat er geen sprake was van ongeoorloofd verzuim.

Trajectbegeleiding

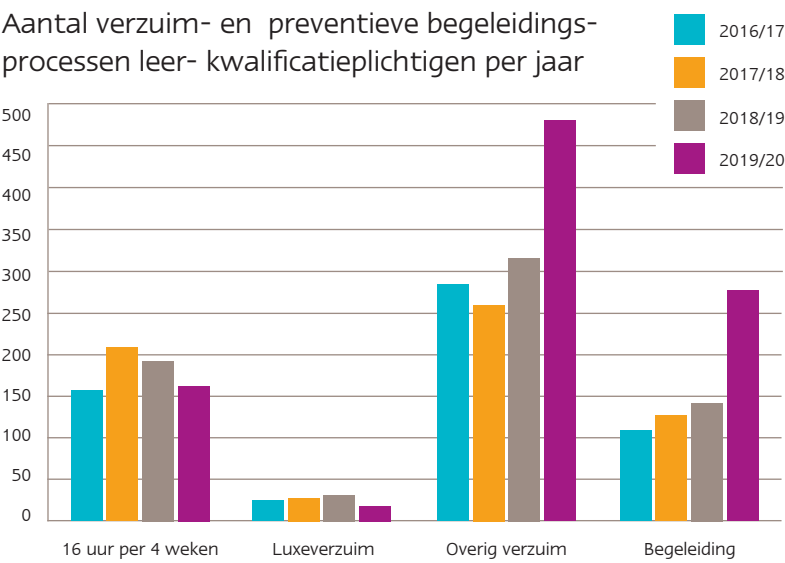
Als de leerling motivatieproblemen heeft, dreigt van school verwijderd te worden of als er sprake is van een problematische thuissituatie, start de RBL-consulent een begeleidingstraject op. School, RBL, ouders en de jongere kijken samen naar mogelijke oplossingen om uitval te voorkomen.

De inzet van trajectbegeleiding bij leerlingen in de leer- en kwalificatieplichtige leeftijd is afgenomen. Afgelopen schooljaar zijn 68 nieuwe trajecten opgestart. Dat zijn er 13 meer dan het schooljaar daarvoor. Omdat de stijging gering is en jaarlijks nogal fluctueert, is het lastig hieraan conclusies te verbinden.

Overig

Onder de afdoening 'Overig' vallen de verzuimmeldingen van leerlingen waar na onderzoek blijkt dat je het verzuim de jongere niet kan verwijten. Bijvoorbeeld als na onderzoek blijkt dat het opstarten van een zorgtraject noodzakelijk is, omdat de leerling kampt met psychische klachten. De RBL –consulent sluit in een dergelijke situatie de melding af. Daarnaast melden scholen verzuim soms ook voor kennisgeving. School wil dan zelf het zorgtraject opzetten, maar stelt de consulent hiervan op de hoogte. Ook om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen.

Grafiek 3 (periode 2019-2020)

Toelichting op grafiek 3:
Het totaal aantal verzuimmeldingen is fors toegenomen, 125 meldingen meer, dit is een toename van ruim 24%. Vanaf begin van het schooljaar was er al een forse toename van het aantal verzuimmeldingen. Het aantal meldingen van verzuim van 16 uur in 4 weken lag al hoog terwijl er maar tot begin maart 2020 is gemeld. Alle meldingen die daarna binnen kwamen werden vanwege de sluiting van de scholen onder de verzuimsoort Overig Verzuim gemeld. Was er geen corona geweest, was het aantal meldingen 16 uur per 4 weken, de wettelijk verplichte meldingen, veel hoger uitgevallen.

Als gevolg van het fors aantal meldingen is ook het aantal begeleidingsprocessen flink toegenomen (125). De verzuimmeldingen en begeleidingsprocessen zijn communicerende vaten. Neemt het aantal verzuimmeldingen toe, dan neemt het aantal begeleidingsprocessen ook toe. De toename werd vooral veroorzaakt door Basisonderwijs (11), VMBO (98), VSO (8) en het MBO (66). Voor deze laatste groep geldt dat het ook een aantal meldingen van 18+ betreft die in deze grafiek niet zijn meegeteld. Een echte oorzaak van de toename kunnen we niet aangeven daarvoor fluctueert het aantal meldingen te veel de afgelopen jaren.

Wel zien we de afgelopen jaren een toename in het aantal begeleidingsprocessen. De consulenten blijven vaker met jongeren in contact na het afsluiten van een verzuimmelding. De reden hiervan is vaak de zorgen die de consulent heeft over de ontwikkeling van de jongere. Door met de jongere in contact te blijven en tijdig problemen te signaleren en aan te pakken proberen we schooluitval te voorkomen.

Afdoening van verzuim

Waarschuwing

In sommige gevallen is een gesprek met de jongere en/of ouders voldoende. De RBL-consulent geeft dan een formele waarschuwing. Dit kan gaan om leerlingen die te laat komen of licht verzuimen. Het doel hiervan is dat het verzuim stopt om erger te voorkomen.

HALT

Bij herhaaldelijk te laat komen en/of licht verzuim (< 60 uur) kan de RBL-consulent de leerling naar bureau HALT sturen. Een leerling krijgt bij bureau HALT een straf op maat geboden, die past bij de overtreding. Wanneer de jongere de Halt –straf negatief afrondt, maakt de RBL-consulent een proces-verbaal op.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

De MAS stelt het straffen van de jongere niet langer centraal, maar onderzoekt juist of het spijbelen voorkomt uit achterliggende problematiek. Het doel van de MAS is terugkeer of toeleiding naar onderwijs met eventueel een passend onderwijsprogramma. Vroegtijdige inzet van hulp staat voorop. De aanpak is licht waar het kan en zwaarder waar nodig. Het draait dus om maatwerk.

Proces Verbaal

Een proces-verbaal (PV) maakt de RBL-consulent op bij ernstig verzuim. Het gaat dan om meer dan 60 spijbeluren en/ of te laat komen of wanneer de Halt-straf negatief is afgerond. De PV stuurt de leerplichtambtenaar naar het Openbaar Ministerie. De leerplichtige zal zich voor de rechter moeten verantwoorden.

Trajectbegeleiding

Als de leerling motivatieproblemen heeft, dreigt van school verwijderd te worden of als er sprake is van een problematische thuissituatie, start de RBL-consulent een begeleidingstraject op. Vaak is dit ook na het afsluiten van een verzuimmelding. School, RBL, ouders en de jongere kijken samen naar mogelijke oplossingen om uitval te voorkomen.

Last onder dwangsom (LOD)

Een LOD is een zogenaamde herstelsanctie. Het RBL maakt hiervan gebruik, als het vermoeden bestaat dat kinderen in België onderwijs volgen, maar ouders het RBL hierover niet informeren. Deze informatie is voor het RBL erg belangrijk. Wij willen er zeker zijn dat ieder kind ook daadwerkelijk naar school gaat. In de praktijk gebruikt het RBL de LOD als preventief middel.

Vrijstelling van de leerplicht en thuiszitters

In Nederland zijn kinderen vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin zij zestien jaar zijn op grond van de Leerplichtwet verplicht om naar school te gaan. Op grond van de kwalificatieplicht moeten jongeren, als ze nog geen startkwalificatie hebben, tot achttien jaar onderwijs volgen. In bepaalde omstandigheden is er een uitzondering op deze regel mogelijk en kunnen ouders een beroep op vrijstelling van de inschrijvingsplicht doen op grond van de leerplichtwet.

Tabel 4 (Peildatum 1 juni 2020)

Soorten vrijstellingen	2017/18	2018/19	2019/20
Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5a), tijdelijke vrijstelling	6	8	6
Lichamelijke of psychische gronden (artikel 5a) permanente vrijstelling	26	17	16
Overwegende bedenkingen tegen richting van onderwijs (artikel 5b)	1	4	8
Vervangende leerplicht (artikel 3b)	1	0	0
Bijzondere omstandigheden, waarbij de jongere ander onderwijs volgt (artikel 15)	2	4	3
Bezoeken van een school in buitenland (artikel 5c)	1272	1317	1375

Het aantal permanente vrijstellingen neemt af, -1. Dat is al een aantal jaren een trend. Oorzaak is dat er aan de onderkant er minder kinderen met een permanente vrijstelling bijkomen. Dit kan te maken hebben met de invoering van passend onderwijs. Het aantal leer- en kwalificatieplichtigen dat in België naar school gaat is opnieuw toegenomen, de stijging is groter dan de

afgelopen jaren het geval was, 58. Vermoeden is dat dit vooral veroorzaakt door de vestiging van Belgen in de regio. Het lijkt erop, dat de kinderen van deze ouders naar België op school gaan/blijven.

Inzet Last Onder Dwangsom (LOD)

Afgelopen schooljaar zijn er 190 LOD-processen opgestart, omdat sprake was van absoluut verzuim. Dat zijn er 35 minder dan het jaar daarvoor. Ouders overlegden niet (tijdig) het bewijs van inschrijving op een school in het buitenland. Bijna 180 processen konden worden afgesloten doordat ouders alsnog een attest met inschrijving op de Belgische school overlegden. In totaal hebben we 7 huisbezoeken afgelegd waarvan allen alsnog een attest aanleverden. Er liepen op 31 juli 2020 nog 15 LOD processen die later in het schooljaar zijn gestart.

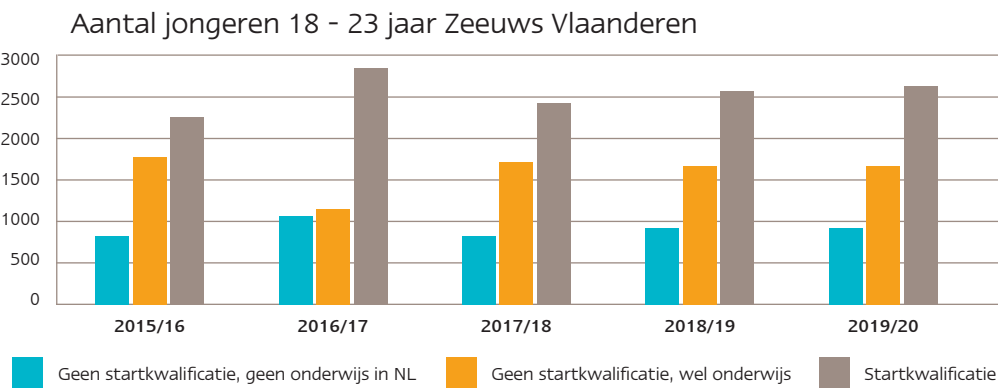
Thuiszitters

Een thuiszitter is een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling, maar die zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt. Deze jongere heeft geen vrijstelling van de leerplicht of vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.

In Zeeuws-Vlaanderen werken we met een thuiszitter-sprotocol. Als er sprake is van een (dreigende) thuiszitter draait het om goede samenwerking tussen scholen, samenwerkingsverbanden, RBL en andere partijen zoals jeugdhulpverlening. In het schooljaar 2019 – 2020 was er 1 thuiszitter in Terneuzen. Het ging om een kwalificatieplichtige leerling. De jongere zat tijdelijk thuis in afwachting van een vervoltraject richting onderwijs. Inmiddels heeft deze jongere een schoolinschrijving.

Startkwalificaties en voortijdig schoolverlaters in Zeeuws-Vlaanderen (18 – 23 jarigen)

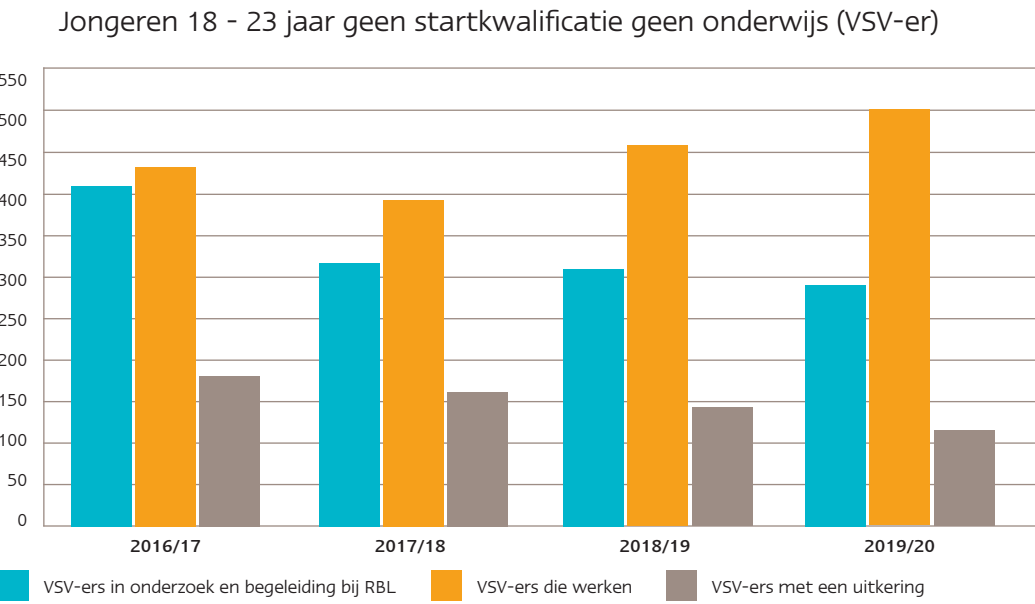
Grafiek 4 (peildatum 1 juni 2020)

Toelichting bij grafiek 4
De doelgroep 18-23 jaar is iets toegenomen (2). Van de 5064 jongeren in deze doelgroep heeft 50% (2540) een startkwalificatie, dat is gelijk aan vorig jaar. Bijna 32% (1608) heeft geen startkwalificatie maar volgt nog onderwijs. Bijna 18% (916) heeft geen startkwalificatie en volgt geen onderwijs meer. Dat is vrijwel gelijk aan vorig jaar.

Grafiek 5 (peildatum 1 juni 2020)

Toelichting bij grafiek 5
In het schooljaar 2019 – 2020 hebben we 201 trajecten voortijdig schoolverlaters gestart en 230 trajecten afgesloten. Er zijn minder jongeren begeleid dan het jaar ervoor, -51. Oorzaak van de daling was het vertrek van een medewerker. Er zijn 52 jongeren teruggeleid naar onderwijs, 77 jongeren zijn uitgestroomd naar werk en 16 jongeren zijn toegeleid naar de collega's van sociale zaken/werk en inkomen. 17 jongeren behaalden alsnog hun start-kwalificatie. 7 jongeren zijn tijdens het traject verhuisd naar een andere regio en 17 jongeren werden 23 jaar. Voor 36 jongeren hebben wij het traject afgesloten als niet bemiddelbaar. Het gaat om jongeren die aangeven geen begeleiding meer te wensen of niet komen opdagen bij afspraken. Algemeen kun je stellen dat jongeren die al lange tijd thuis zitten, vaak moeilijk zijn te bemiddelen. Zij hebben een grote afstand tot het onderwijs en de arbeidsmarkt. Voor deze laatste groep is de trajectbegeleiding vaak lang en intensief.

Aanpak jongeren van 18 – 23 jaar zonder startkwalificatie (VSV-ers) die langer dan 1 jaar van school zijn, langdurig VSV-ers.

Tabel 5 (Periode 2019-2020)

Uitstroom/ traject	Hulst	Terneuzen	Sluis	ZVL
In begeleiding RBL	4	17	1	22
Inmiddels 23 jaar	5	5	2	12
Onbemiddelbaar	1	10	0	11
Schoolinschrijving	6	5	4	15
Startkwalificatie behaald	8	14	8	30
Traject Werk en Inkomen	0	6	0	6
Verhuisd andere regio	0	0	2	2
Werk/ werk buitenland	5	24	4	33
Totaal	28	83	20	131

Binnen de totale doelgroep VSV-ers onderscheiden we 2 groepen:

- nieuwe VSV-ers, dit zijn jongeren die gedurende het afgelopen schooljaar zijn gestopt met hun opleiding
- langdurig VSV-ers, dit zijn jongeren die langer dan een jaar zijn gestopt met school

De eerste groep is bij het RBL geheel in beeld omdat het RBL betrokken is bij elke schooluitschrijving van jongeren zonder startkwalificatie.

Op een deel van de groep jongeren in de groep langdurig VSV-ers raakten we in de loop van de tijd het zicht kwijt. We wisten niet of ze werkten of thuis op de bank zaten. Dit komt omdat een deel van deze jongeren in België werkt en we daar geen gegevens van ontvangen. Ze kwamen vaak pas (terug) in beeld wanneer ze zich meldden bij de gemeenten. Afgelopen jaren hadden we extra ingezet op deze groep. We hebben dit jaar opnieuw deze groep onderzocht en door de inspanning van vorig jaar was deze nu veel kleiner, 131 tegen 269. Ook de komende jaren zullen we deze groep blijven onderzoeken. Het gaat dan dus om de jongeren zonder werk of schoolinschrijving in Nederland.

Aanpak voortijdig schoolverlaten periode 2020 - 2024

In de afgelopen jaren hebben gemeenten en de scholen hard gewerkt om het aantal voortijdig schoolverlaters terug te dringen. Dat is niet overal gelukt. Landelijk zien we het beeld dat in het voortgezet onderwijs het aantal vsv's licht daalt; in het mbo is er sprake van een stijging. Binnen Zeeuws-Vlaanderen is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in een aantal projecten gericht op plusvoorzieningen, verzuimaanpak en trajecten voor jongeren in een kwetsbare positie. Voor deze laatste categorie is een intensieve samenwerking tot stand gekomen met het praktijkonderwijs, v(s)o, mbo en het RBL.

Deze projecten hebben echter niet tot gevolg dat over de hele breedte het aantal vsv's is afgenomen. Dat is wel binnen het voortgezet onderwijs het geval maar niet binnen het mbo. Dit betekent dat er een nieuwe uitdaging ligt om die projecten te kiezen waarvan verwacht wordt dat deze een zinvolle bijdrage leveren aan de reductie van het aantal vsv's.

Evaluatie

De VSV-projecten 2016-2020 zijn in de afgelopen periode geëvalueerd. In het algemeen is er tevredenheid over de plusvoorzieningen in het vo en in het mbo; wel is hier en daar behoefte aan een bijstelling van de uitvoering. Dat komt in de nieuwe projectaanvragen terug. Daarnaast is er een groot aantal projecten geweest gericht op de jongeren in een kwetsbare positie. Deze projecten hebben zich vooral gericht op de overgang van vo/vso/ praktijkonderwijs naar het mbo. Een belangrijke opbrengst hiervan is dat de contacten tussen de verschillende toeleverende scholen en het mbo flink zijn geïntensiveerd en dat dit een

positieve bijdrage heeft geleverd aan de 'warme overdracht' van deze jongeren. Wel zien we dat er na vier jaar behoefte is aan bijstelling en vernieuwing van de aanpak.

Aanbevelingen

Voor de komende convenantperiode 2020-2024 richten de samenwerkende partijen zich op basis van de evaluaties op de volgende onderwerpen:

- intensieve samenwerking tussen de scholen en het RBL bij de verzuimaanpak
- de rol van RBL als verbinder naar de andere (gemeentelijke) partijen op het gebied van zorg en werk
- de aansluiting van praktijkonderwijs/ vso/vmbo-b op het mbo; niet alleen in de warme overdracht maar ook daarvoor en daarna
- de plusvoorzieningen voor leerlingen met multiproblematiek
- begeleiding naar werk
- aandacht voor de groei van het aantal anderstaligen in het onderwijs en de problematiek van de geringe taalbeheersing van deze jongeren

Plan van aanpak en monitoring

De projectleiders van de contactschool en het RBL hebben in overleg met het

samenwerkingsverband passend onderwijs op uitvoerend niveau een plan gemaakt voor de verschillende VSV projecten in de periode 2020-2024 en dit ingediend bij het ministerie van OC&W. Aandachtspunt is afstemming van alle projecten en de samenhang te bewerkstelligen. Op bestuurlijk niveau zal tenminste 1 keer per jaar een gezamenlijk VSV bestuurdersoverleg worden gehouden, bestaande uit de deelnemers van de Zeeuwse bestuurlijke overleggen tussen onderwijs en gemeenten. Verder is het van belang om op uitvoerend en bestuurlijk niveau een goede afstemming te hebben met partijen vanuit de arbeidsmarkt en de zorg. Het Rijk monitort het succes van de aanpak voortijdig schoolverlaten door het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in beeld te brengen. De registratie gebeurt per onderwijssoort. Het gaat om jongeren die tijdens het schooljaar de school hebben verlaten en op 1 oktober niet (opnieuw) stonden ingeschreven.

De (voorlopige) cijfers over het schooljaar 2019 - 2020 heeft het rijk op dit moment nog niet bekend gemaakt. De VSV-cijfers over de vorige jaren zijn:

Tabel 6 (Cijfers VSV portal)

	Deelnemers ZVL	VSV-ers ZVL	% VSV ZVL	Uitval landelijk	% VSV landelijk
2016 - 2017	7113	120	1,69	23.793	1,75
2017 - 2018	6964	151	2,17	25.574	1,89
2018 - 2019	6783	154	2,27	27.067	2,02

Helaas is ook in het jaar 2018-2019 weer een stijging te zien in de VSV-cijfers. Ook landelijk is er een stijging. De oorzaak hiervan is niet met zekerheid vast te stellen maar de verbeterde arbeidsmarkt in die periode zal eraan hebben bijgedragen dat jongeren, nadat ze zijn gestopt met school, redelijk makkelijk aan het werk komen. Voor de cijfers van Zeeuws-Vlaanderen geldt bovendien dat hier jongeren tussen zitten die wel weer naar school gaan, maar dan in België.

Financieel overzicht

Toelichting bij financieel overzicht
De kosten RMC vielen in 2019 lager uit omdat een medewerker vanaf 1 september 2019 vertrok. De vervanging werd pas in 2020 gerealiseerd. De kosten op leerplicht waren iets hoger dan begroot vanwege de opleiding Leerplicht voor twee consulenten. Deze kosten waren bij het opmaken van de begroting niet voorzien.

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019 bijgesteld	Jaarrekening 2019	Begroting 2020 bijgesteld
Uitgaven				
Kosten RMC	530.323,93	560.876,00	516.643,89	605.000,00
Kosten Leerplicht	355.766,63	359.849,00	372.096,23	371.300,00
Kosten Leerlingenvervoer	56.569,90	61.092,00	60.271,49	72.000,00
Totaal uitgaven	942.660,46	981.817,00	949.011,61	1.048.300,00
Inkomsten				
Bijdrage gemeente Hulst	81.260,68	83.793,00	85.979,35	92.886,00
Bijdrage gemeente Terneuzen	155.155,32	175.818,00	180.404,65	193.993,00
Bijdrage gemeente Sluis	80.682,62	67.685,00	69.450,17	74.171,00
Rijksbijdrage RMC/VSV-conv.	483.889,76	463.283,00	472.879,34	473.000,00
Rijksbijdrage Leer-/kwal.plicht	83.015,24	80.444,00	82.250,66	82.250,00
Opbrengst ESF-subsidie	140.000,00	0,00	0,00	0,00
Overige	12.386,27	13.200,00	14.282,90	25.000,00
Totaal inkomsten	1.036.389,89	884.223,00	905.247,07	941.300,00
Naar/af reserve	93.729,43	-97.594,00	-43.764,54	-107.000,00
Stand reserve 31-12	476.993,22	379.399,22	433.228,68	326.228,68

Speerpunten RBL voor 2020 - 2021

Ook in het schooljaar 2020 - 2021 zijn we weer hard aan de slag. De volgende zaken krijgen extra aandacht:

- Het verder ontwikkelen van het jongeren activeringsprogramma KICK
- De aanpak kwetsbare jongeren verder ontwikkelen en vastleggen in een regionaal werkproces met sociaal domein en scholen
- De actualisering van het bedrijfsplan vanwege de uitbreiding van de wettelijke taken
- De uitdagingen die de corona-crisis geeft

Leerlingenvervoer in Zeeuws-Vlaanderen

In principe gaan leerlingen op eigen gelegenheid naar school. Je kunt in aanmerking komen voor leerlingenvervoer als de dichtstbijzijnde toegankelijke school te ver van huis ligt of als je door een handicap niet zelfstandig naar school kan gaan.

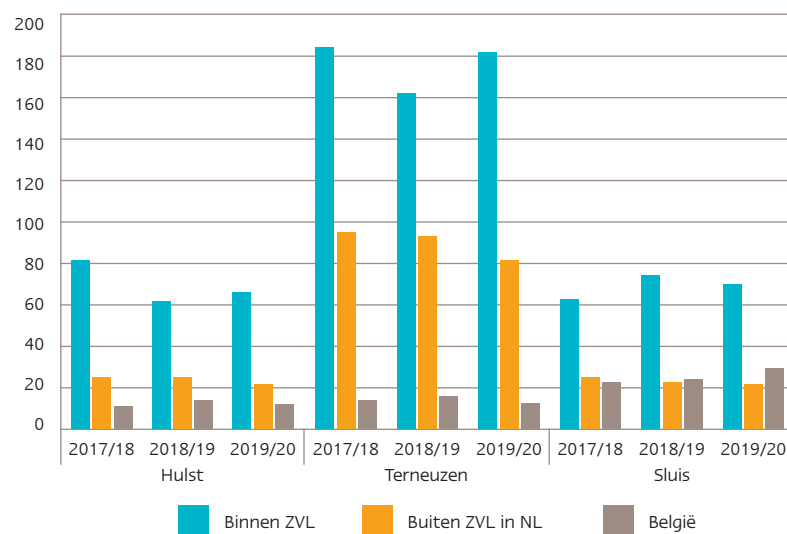
Voor leerlingenvervoer komen leerlingen in aanmerking die:

- door hun levensovertuiging naar een school voor basisonderwijs gaan die verder ligt dan de door gemeenten of in de wet vastgelegde kilometergrens;
- door hun handicap niet zelfstandig met het openbaar vervoer kunnen reizen;

De gemeenten moeten in deze gevallen zorgen voor een 'passende vervoersvoorziening' naar de dichtstbijzijnde school. Er zijn verschillende mogelijkheden voor leerlingenvervoer. Zo kan een kind een abonnement krijgen voor het openbaar vervoer (eventueel ook voor de begeleider). Ook is het mogelijk om ouders een vergoeding te geven voor het zelf halen en brengen van hun kinderen of een taxi of bus te regelen. Dit heet aangepast vervoer.

Grafiek 6 (voor peildatum 30 juni 2020)

Leerlingenvervoer Zeeuws Vlaanderen

Tabel 7 (schooljaar 2019 - 2020)

	Openbaar Vervoer			Eigen vervoer			Aangepast vervoer (taxi)		
	2017/18	2018/19	2019/20	2017/18	2018/19	2019/20	2017/18	2018/19	2019/20
PO (incl SBO)	53	58	72	14	13	8	114	101	91
VO	0	0	0	0	0	3	15	12	22
(V)SO	46	19	27	9	8	11	267	285	266
Totaal	99	77	99	23	21	22	396	398	379

Toelichting bij grafiek 6 en tabel 7
In het schooljaar 2019 - 2020 hebben in totaal 500 leerlingen gebruik gemaakt van het leerlingenvervoer. Dit aantal ligt iets hoger (4) dan vorig jaar.

Dit valt binnen de gebruikelijke fluctuaties van het aantal jongeren dat gebruik maakt van het leerlingenvervoer

Bezwaar, beroep en klachten bij het RBL

In het schooljaar 2019-2020 heeft het RBL voor leerplicht een formele klacht ontvangen. De klacht is behandeld door de klachtcoördinator en is door college van B&W van de gemeente Terneuzen ongegrond verklaard. Er is een bezwaar ingediend bij het leerlingenvervoer, deze is voor de behandeling door ouders ingetrokken.

Colofon

Redactie

Pieter Bervoets
Saskia Hamelink
Sandra Goossen
Ambrosia van Vliet

Ontwerp

Nilsson Agency

Contact

Bezoekadres

Stadhuisplein 1, 4531 GZ Terneuzen

Postadres

Postbus 35, 4530 AA Terneuzen

Antwoordadres

Antwoordnummer 91
4530 VB Terneuzen
T: 0115 - 455 000, F: 0115 - 618 428
E: rbl@terneuzen.nl

www.lereninzeeland.nl

